

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: ju.birs@regeringskansliet.se

Departementspromemorian "Förbättrad hantering av ärenden om överförande av straffverkställighet", Ds 2021:37

(Departementets diarienummer Ju2021/04350)

Stockholms tingsrätt har granskat promemorians förslag och lämnar med utgångspunkt i de intressen domstolen har att beakta följande synpunkter.

Förslaget att ta bort lämplighetskravet (avsnitt 3.4.3)

Enligt promemorian är borttagandet av lämplighetskravet inte avsett att medföra någon ändring i sak utan de omständigheter som lämplighetskravet tar sikte på ska i stället kunna beaktas inom ramen för andra delar av regleringen. Tingsrätten anser dock med hänsyn till att någon ändring i sak inte är avsedd att det kan ifrågasättas om det verkligen finns ett behov av en lagändring. Detta särskilt då det redan finns vägledande praxis rörande lämplighetskravet (exempelvis NJA 2017 s. 300 och NJA 2017 s. 784). Tingsrätten ser en risk att ett borttagande av kravet skulle kunna medföra en otydligare reglering och leda till osäkerhet i rättstillämpningen hos både Kriminalvården och domstolarna. Tingsrätten noterar exempelvis det som anges på sid 28 i promemorian om att den lagtekniska konstruktionen innebär att det är Kriminalvården som ska visa att ett översändande inte är olämpligt när den dömden påstår motsatsen, men det är inte klart utifrån promemorian om det är tänkt att någon annan ordning ska gälla efter lagändringen. Med hänsyn vidare till de viktiga intressen som enligt förarbetena ska prövas inom ramen för lämplighetskravet ser tingsrätten det snarare som positivt att kravet är formulerat som ett bifallsvillkor som måste vara uppfyllt.

Enligt promemorian kommer vidare omständigheter såsom anpassning av påföljd och den verkställande statens verkställighetsregler främst aktualiseras efter det att domen har sänts över och då kunna beaktas genom Kriminalvårdens möjlighet att upphäva sitt beslut om översändande. Tingsrätten ifrågasätter dock hur den enskildes rätt till domstolsprövning av nu nämnda omständigheter i så fall ska tillgodoses. Som närvarande justitieråd tillade i NJA 2017 s. 300 saknar den enskilde rätt att påkalla en prövning av om beslutet ska upphävas och har heller ingen uttrycklig rätt att överklaga ett beslut om att inte upphäva ett översändandebeslut.

Dessutom måste exempelvis verkställighetsregler ofta ändå bedömas av domstol efter överklagande av beslut om överförande av verkställighet. Om information om sådana regler inte inhämtats inför Kriminalvårdens beslut finns risk för att domstolens underlag blir sämre alternativt att ytterligare

utredning måste inhämtas. Att behovet av ytterligare utredning uppmärksammas först i domstolen framstår som mindre lämpligt med hänsyn till kravet på att handläggningen ska ske skyndsamt. Att redan vid handläggningen hos Kriminalvården inhämta i vart fall preliminär information om verkställighetsregler skulle dessutom kunna ge den dömde en större trygghet och eventuellt föranleda färre överklaganden. Tingsrätten noterar återigen NJA 2017 s. 300 där närvarande justitieråd påpekade att Kriminalvården har ett ansvar för att utredningen är tillräcklig och att denna skyldighet samt den enskildes intressen kan motivera att Kriminalvården utnyttjar de möjligheter till samråd som finns även inom det tvingande samarbetsområdet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker tingsrätten förslaget om att ta bort lämplighetskravet.

Förslaget att en dom ska få sändas över innan beslutet om översändande har fått laga kraft om verkställighet pågår i Sverige (avsnitt 3.5.1)

Tingsrätten uppfattar att förslaget syftar till att påskynda handläggningen genom att se till att processen i den andra medlemsstaten kan påbörjas innan laga kraft men att det inte är tänkt att den dömde i praktiken ska komma att transporteras till den verkställande staten innan beslutet vunnit laga kraft. Lagförslaget saknar dock en begränsande regel i detta avseende och ansvaret för att hantera en situation där en medlemsstat hinner besluta om erkännande och verkställighet innan laga kraft läggs helt på Kriminalvården. Tingsrätten anser att detta är mindre lämpligt med hänsyn till den enskildes rättssäkerhetsintresse och anser att en lämplig begränsningsregel (som dock måste vara förenlig med artikel 15 i rambeslutet) bör övervägas.

Förslaget att begränsa Kriminalvårdens samrådsskyldighet (avsnitt 3.5.2)

Tingsrätten har inga särskilda synpunkter på förslaget men vill återigen erinra om vad närvarande justitieråd i NJA 2017 s. 300 anförde om att Kriminalvårdens utredningsansvar och den enskildes intressen kan motivera att Kriminalvården utnyttjar de möjligheter till samråd som finns även inom det tvingande samarbetsområdet.

Konsekvenser av förslagen (avsnitt 5)

Tingsrätten efterlyser en närmare analys som särskilt bedömer ändringsförslagets konsekvenser för domstolarna.

Utöver det som nu angetts föranleder förslaget inte några ytterligare synpunkter från tingsrättens sida.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Måns Wigén. Tingsfiskalen Erik Thilén har varit föredragande.

Måns Wigén

Erik Thilén